

Schoolondersteuningsprofiel 2024-2028

Datum	
21 november 2023	Indienen voor de bovenschoolse analyse
Januari 2024	Bijstelling
Maart 2024	Eerste vaststelling incl. advies MR
April 2024	Advies MR
Mei 2024	Vaststelling

Voorwoord

Voor u ligt het schoolondersteuningsprofiel (SOP) van Jenaplanschool De Dukdalf.

In dit SOP beschrijven wij wat onze mogelijkheden zijn om leerlingen te ondersteunen. We beschrijven de ondersteuning die de school kan bieden, hoe dit georganiseerd is en wat onze ambities zijn. Zo weten ouders, leerlingen, collega-scholen, het samenwerkingsverband en de Inspectie van het Onderwijs vooraf wat ze kunnen verwachten van de school.

Het SOP maakt deel uit van een breder perspectief 'Passend Onderwijs'. Alle kinderen verdienen een passende plek in het onderwijs. Binnen passend onderwijs werken scholen samen om dit voor elk kind zo goed mogelijk te bieden. De afspraken over de invulling van de basisondersteuning zijn op het niveau van ons samenwerkingsverband gemaakt (PPO Regio Leiden) en vastgelegd in een ondersteuningsplan.

Het schoolondersteuningsprofiel is in samenspraak met het schoolteam tot stand gekomen. Het SOP wordt ieder jaar bijgesteld en minimaal eens in de 4 jaren opnieuw vastgesteld.

Inhoud

Voorwoord	2
Inhoud	3
Onze school	4
Wie zijn wij?	4
Visie	4
Ondersteuningsstructuur	5
Werken vanuit een kwaliteitskader	5
Werken vanuit Handelingsgericht werken (HGW)	5
Ondersteuningsroute	6
Ondersteuningsmogelijkheden op school	8
De sterke kanten van onze ondersteuning	8
Ondersteuningsmogelijkheden	9
Grenzen aan de ondersteuning	28
Procedure bij terugplaatsing vanuit een speciale onderwijssetting (SO-SBO) naar de Dukdalf	29
Procedure bij zijinstroom op de Dukdalf	29
Ambities	29

Onze school

Naam school:	Openbare Jenaplanschool De Dukdalf www.dukdalf-leiden.nl
Schoolbestuur:	PROO Leiden-Leiderdorp www.prooleiden.nl
Samenwerkingsverband:	PPO Regio Leiden www.pporegioleiden.nl

Wie zijn wij?

Wij zijn een openbare Jenaplan basisschool in de Merenwijk in Leiden en bestaan ruim 40 jaar. Volgens de principes van het Jenaplan onderwijs proberen wij kinderen voor te bereiden op de samenleving. Daarbij gaan wij uit van tien overtuigingen die bepalend zijn voor ons denken en doen in de school.

Voor een impressie van onze school verwijzen wij u graag naar onderstaande video.
<https://youtu.be/b2e1c0nf7gl>

Visie

Onze missie en visie

Onze missie is: *'Wij bereiden kinderen voor op een leven lang leren in de 21ste eeuw'.*

MISSIE

Onze kinderen:

voelen zich **veilig** en prettig,
weten waar ze goed in zijn,
stellen zich positief op ten aanzien van zichzelf en anderen,
kunnen **samenwerken** in een wervelende maatschappij,
gaan creatief om met hetgeen op hun pad komt
en groeien zo naar **zelfstandigheid**.

VISIE

Visie op leren, de rol van kind en leerkracht hierin:

Elk kind is uniek
Elk kind is autonoom
Elk kind heeft zijn eigen mogelijkheden en grenzen
We hebben respect voor verschillen

In het schoolplan (en in de schoolgids) hebben wij uitgebreid beschreven waar onze school voor staat. Wij verwijzen u daar dan ook graag naar.

Ondersteuningsstructuur

Werken vanuit een kwaliteitskader

Voordat het proces van (extra) ondersteuning toewijzen start, is het belangrijk dat de basiskwaliteit op orde is. Op onze school werken we vanuit een kwaliteitskader (opgesteld binnen onze scholengroep PROOLEiden-Leiderdorp en overeenkomstig met het inspectiekader) om te komen tot kwalitatief goed onderwijs voor alle leerlingen op onze school. Met behulp van dit kader kijken wij als school gericht naar ons eigen onderwijs: we gaan na of leerlingen zich veilig en gestimuleerd voelen om te leren, of zij voldoende leren, en/of leerlingen goed les krijgen.

Kwaliteitskader PROO Leiden Leiderdorp			
Onderwijsleerproces, veiligheid en schoolklimaat	Veiligheid en schoolklimaat	Onderwijsresultaten	Kwaliteitszorg en kwaliteitscultuur
<ul style="list-style-type: none"> • Aanbod incl. basisvaardigheden • Zicht op ontwikkeling en begeleiding • Pedagogisch-Didactisch handelen • Onderwijstijd • Afsluiting 	<ul style="list-style-type: none"> • Veiligheid • Schoolklimaat <p>https://www.dukdalf-leiden.nl/wp-content/uploads/2023/03/Definitieve-infographic-Dukdalf.pdf</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Resultaten • Sociale en maatschappelijke competenties 	<ul style="list-style-type: none"> • Visie, ambities en doelen • Uitvoering en kwaliteitscultuur • Evaluatie, verantwoording en dialoog

Werken vanuit Handelingsgericht werken (HGW)

Om leerlingen optimaal te kunnen ondersteunen brengen wij de vorderingen van leerlingen zorgvuldig in kaart. Door goed zicht te houden op de ontwikkeling van leerlingen, m.b.v. valide methode (on)afhankelijke toetsen/observatie-instrumenten, en deze te vergelijken met de verwachte ontwikkeling, is het mogelijk om (in een later stadium) vast te stellen of een leerling zich naar verwachting ontwikkelt of extra ondersteuning/uitdaging nodig heeft.

Wij werken hierbij handelingsgericht en worden daarbij ondersteund door een collegiaal netwerk met interne en externe deskundigheid.

De zeven hoofdpijlers van handelingsgericht werken (HGW) helpen ons om samen met de betrokkenen de gesignaleerde onderwijs- of ondersteuningsbehoefte van het kind te vertalen naar concrete ondersteuningsmogelijkheden die aansluiten bij de behoefte.

De pijlers van handelingsgericht werken zijn:

- We werken doelgericht
- We sluiten aan bij onderwijs- en opvoedbehoefte van de leerling
- De leerkracht doet ertoe! Instrument en voorbeeld
- We analyseren vanuit een transactioneel referentiekader
- We zoeken en benutten positieve factoren van de leerling, onderwijs en opvoeding
- We werken samen: team, leerlingen, ouders
- De werkwijze is systematisch, planmatig en transparant

De school draagt zorg voor goede, passende en goed georganiseerde ondersteuning binnen de school. Voor leerlingen die deze extra ondersteuning nodig hebben wordt een plan opgesteld en uitgevoerd in overleg met ouders/verzorgers. De effecten van de ondersteuningsmogelijkheden worden regelmatig geëvalueerd in de door ons gehanteerde Plan-Do-Check-Act (PDCA)-cyclus van handelingsgericht werken.

Binnen de ondersteuning worden vijf ondersteuningsniveaus (ON's) onderscheiden om inzicht te geven in de verschillende maten en vormen van ondersteuning binnen alle vakgebieden. Hierbij wordt de basisondersteuning binnen de school (ON 1 t/m 3), externe ondersteuning (ON 4) en plaatsing van een leerling op S(B)O of in zorg (ON 5) onderscheiden. In dit SOP worden voor alle ontwikkelingsgebieden de verschillende niveaus van zorg beschreven.

Ondersteuningsroute

Als een leerling (tijdelijk) iets nodig heeft om zich beter te kunnen ontwikkelen, wordt dit in bijna alle gevallen als eerste gesignaleerd door de ouders en de leerkracht. Om vervolgens te komen tot de inzet van hulp of ondersteuning, is het van belang dat alle betrokkenen samen nadenken over wat er precies ingezet wordt, op welke wijze dit georganiseerd wordt en hoe we evalueren of dit het kind daadwerkelijk helpt. Binnen het samenwerkingsverband hebben we afspraken gemaakt over hoe deze ondersteuningsroute, 'het arrangeerproces', er in grote lijnen uitziet. Deze staan hieronder kort beschreven. In het ondersteuningsplan van PPO Leiden staat het volledige arrangeerproces uitgebreid beschreven.

1. Signaleren door de leerkracht en/of ouders

Het signaleren dat een kind gebaat is bij een andere aanpak, bij extra ondersteuning of bij een andere leeromgeving gebeurt door de leerkracht en/of de ouders. Op dat moment start de route van arrangeren op basis van handelingsgericht werken in de klas. Uiteraard betreft een leraar het kind en zijn ouders tijdig bij het proces: zij werken constructief samen om een oplossing te vinden.

2. Overleg binnen de school

Als de leerkracht, het kind en de ouders gezamenlijk onvoldoende kennis of expertise hebben, wordt er binnen de school overlegd. De intern begeleider (IB'er) is voor de leerkracht het aanspreekpunt. De IB'er maakt een analyse van de situatie en geeft vervolgens advies over een mogelijke aanpak. De intern begeleider is, (samen met de leerkracht, verantwoordelijk voor professionele dossiervorming, bij

voorkeur met behulp van het 'groeidocument' (digitaal leerlingdossier). De IB'er heeft daarmee in het arrangeerproces de rol van trajectbegeleider en regievoerder. Ouders en het kind worden nauw betrokken in dit traject.

3. Overleg met andere betrokkenen

Indien de leerkracht, ouders en intern begeleider niet tot passende ondersteuning komen, kan de intern begeleider de leden van het ondersteuningsteam (OT) bijeenroepen. Dit zijn, naast de ouders, minimaal de leerkracht van het kind en de aan school verbonden onderwijsspecialist.

Afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte van het kind *kunnen* de volgende specialisten worden betrokken:

- onderwijsspecialist samenwerkingsverband PPO Leiden;
- toegangsfunctionaris woonplaats van het kind (CJG of JG);
- medewerker JGZ (jeugdverpleegkundige of jeugdarts);
- leerrechtconsulent;
- een betrokkene van een beoogde s(b)o-school;
- betrokken zorgaanbieder indien er al jeugdhulp opgestart is.

Het OT kan gezien worden als een collegiaal netwerk dat adviseert op de route naar passende ondersteuning. Het doel van het overleg is om te komen tot een gedragen plan door alle betrokkenen. In het groeidocument worden de afspraken uit het OT vastgelegd. Onderdeel van dit groeidocument kan het ontwikkelplanperspectief (OPP) zijn.

4. Hulp binnen de eigen school of een passende plek binnen het speciaal onderwijs

De vervolgstap is afhankelijk van de uitkomst van het arrangeerproces: hulp binnen de eigen school of overstap naar het speciaal (basis)onderwijs.

a. Hulp binnen de eigen school.

Van het budget dat de school voor basisondersteuning beschikbaar heeft, organiseert zij het betreffende arrangement. Hierbij kan de school, indien nodig, gebruik maken van:

- het expertteam dat op het niveau van het samenwerkingsverband opereert;
- de inzet van zorg of jeugdhulp;
- de inzet van expertise vanuit het speciaal (basis)onderwijs

b. Een passende plek in een andere leeromgeving.

Bij een passende plek in een andere leeromgeving kan het gaan om een plek in een kleinschalige voorziening binnen het samenwerkingsverband of een plek op een andere school.

Wanneer het kind gebaat is bij een plek op een andere school wordt een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) aangevraagd. De Commissie Toelaatbaarheid (TLC) die deze verklaring afgeeft, toetst alleen procedureel (marginaal). Doordat met de betrokkenheid van de onderwijsspecialist en de gezinsspecialist wordt voldaan aan de wettelijke verplichting tot een deskundigenadvies, hoeft er geen aanvullend inhoudelijk oordeel geveld te worden over het voorgenomen arrangement. Het opstellen van een ontwikkelplanperspectief (OPP) is verplicht bij het overstappen naar een speciale voorziening, omdat het de voorwaarde is om aanmerking te komen voor een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor het S(B)O.

5. Evaluatie

Handelingsgericht werken is een cyclische werkwijze, waarin regelmatig geëvalueerd wordt. De evaluatie vindt plaats aan de hand van het groeidocument. De evaluatie wordt cyclisch ingericht, de

opbrengsten worden opgenomen in het groeidocument en gebruikt als input voor het (eventueel) vormgeven van een ander- of vervolgarangement of, indien het een speciale voorziening betreft, het beoordelen van mogelijke terugplaatsing. De IB'er is verantwoordelijk voor het organiseren van de evaluatiemomenten. Als uit de evaluatie blijkt dat het plan niet tegemoetkomt aan wat er nodig is, wordt het bijgesteld.

In de volgende paragraaf vindt u een overzicht van welke de ondersteuningsmogelijkheden onze school kan bieden.

Ondersteuningsmogelijkheden op school

De sterke kanten van onze ondersteuning

In het samenwerkingsverband waar onze school deel van uitmaakt streven we naar een hoog niveau van basisondersteuning: we streven ernaar dat zoveel mogelijk ondersteuning voor alle leerlingen op de basisschool toegankelijk is.

Dit betekent dat onze school in staat is om de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van kinderen vast te stellen en vervolgens, in samenwerking met kind en ouders, preventieve of curatieve ondersteuning te arrangeren. De sterke kanten van onze ondersteuning zijn:

- Een overdracht tussen peuterspeelzaal/kinderdagverblijf en de school middels een overdrachtsformulier.
- Onze zorgstructuur binnen school. De ondersteuningsbehoeften van alle leerlingen zijn in kaart gebracht (zie zorgniveau's piramide) en het onderwijs wordt daarop aangepast in samenwerking met leerkracht, ouders en het ondersteuningsteam binnen school (onderwijsassistenten, RT, IB en directie). Dit gebeurt doel- en planmatig binnen afgebakende periodes.
- Werken in bouwen, hierdoor komen wij tegemoet aan de wijze waarop leerlingen leren, verdere differentiatie van niveaus en kunnen we beter inspelen op ontwikkelingsverschillen en onderwijsbehoeften.
- Werken met werkgroepen (o.a. wereldoriëntatie, visie, instructie en teamcultuur))
- Binnen een bouw zijn coördinatoren en leerkrachten samen verantwoordelijk voor het onderwijs, wat zorgt voor een professionele cultuur. Er vindt collegiale feedback plaats en teamleden zijn een klankbord voor elkaar
- Kind-(ouder) gesprekken
- Wij monitoren de kwaliteit van ons onderwijs op pedagogisch en didactisch gebied middels audit PROOLEiden-Leiderdorp en het werken met het document zelfevaluatie kwaliteit.
- Het team is actief betrokken bij de PROO Academie (verbinding, uitwisselen van expertise, opleiding en scholing staan hier centraal).

Ondersteuningsmogelijkheden

Alle leerlingen zijn ingedeeld in het ondersteuningsniveau (On) dat passend is. Dit niveau wordt in overleg met IB en ondersteuningsteam bepaald, in afgebakende periodes geëvalueerd en indien nodig aangepast.

Hieronder is de zorg op niveau 2 (extra zorg in de groep) en niveau 3 (Speciale zorg in of buiten de groep) schematisch weergegeven. De uitvoerbaarheid van de hieronder weergegeven ondersteuning is afhankelijk van de inzetbaarheid van het personeel.

	Niveau 2	Niveau 3
Rekenen	- Extra oefenen met programma rekensprint onder begeleiding van de leerkracht	- Rekensprint met instructie en begeleiding van de ondersteuner.
Lezen	- Bouw! 45 minuten per week - Leestrainer gericht op correct of vloeiend lezen - Extra leesoefening met de leerkracht (bijv. Flits) - Leeshuiswerk gr 3 (Veilig en Vlot)	- Bouw! Min. 60 minuten per week - Extra leesoefening met de leerkracht - Leestrainer eigen niveau gericht op correct met begeleiding van de RT'er. - Flitsen buiten de groep met een ouder onder supervisie van ondersteuner. - 2x30 minuten auditieve training buiten de groep met begeleiding van de ondersteuner (groep 1,2 en 3)
Begrijpend lezen	- Huiswerk met begeleiding door de leerkracht.	- Inoefenen strategieën met begeleiding van de ondersteuner.
Spelling	- Huiswerk spellingsregels met begeleiding in de klas	- Huiswerk spellingsregels en woordpakket met begeleiding in de klas - Spelling buiten de klas met begeleiding van de ondersteuner.
Taal-spraakproblemen	- Verlengde instructie, visueel aanbieden leerstof	- Observatie/consultatie/advies Auris
Anders-meertaligheid	- Pre-teaching/ verlengde instructie van de leerstof	- Ondersteuning in kleine groep buiten de klas gericht op woordenschat

	<ul style="list-style-type: none"> - Gebruik van pictogrammen (visueel maken van taal). - Pre-teaching woordenschat 	<ul style="list-style-type: none"> - Pre-teaching van de leerstof buiten de groep. - Advies logopedist
Werkhouding	<ul style="list-style-type: none"> - Begeleiding bij het werken aan/met de weektaak 	<ul style="list-style-type: none"> - Taakaanpak/plannen met begeleiding van de ondersteuner.
Meer- of hoogbegaafd	<ul style="list-style-type: none"> - Meester- en/of pluswerk met ondersteuning d.m.v. instructiefilmpjes 	<ul style="list-style-type: none"> -
Sociale veiligheid, sociaal emotionele ontwikkeling en gedrag	<ul style="list-style-type: none"> - Aanvullend aanbod Kanjertraining 	<ul style="list-style-type: none"> - Individueel handelingsplan (o.a. beloningskaart/trap van eigenaarschap) - Inzet gedragsprotocol - Inzet AED voor advies
Motoriek	<ul style="list-style-type: none"> - Extra schrijfoefening in de groep m.b.v. de leerkracht. - Aanpassing schrijfgerei 	<ul style="list-style-type: none"> - Fysiotherapie in school t.b.v. de schrijfmotoriek - Fysiotherapie buiten school
Fysieke of medische problemen	<ul style="list-style-type: none"> - Ondersteuning m.b.t. innemen medicatie (volgens protocol) 	<ul style="list-style-type: none"> - Ondersteuning m.b.t. innemen medicatie (volgens protocol) - Aanpassingen m.b.t. meubilair
Auditieve of visuele functiebeperking	<ul style="list-style-type: none"> - Visuele aanpassingen 	<ul style="list-style-type: none"> - Aanpassingen (indien mogelijk) op advies van arts, Visio, Auris en/of andere betrokken experts.

Rekenen	
ON 1	Basisaanbod door de leerkracht aan de hele groep
Methode/ methodiek	SLO rekendoelen (groep 1 en 2) Getal en ruimte junior (groep 1 t/m 8), Met Sprongen Vooruit (groep 1 t/m 8), Bareka (groep 3 t/m 8).
Signalering en monitoring	Observaties tijdens de les, methodetoetsen, Bareka en LIB. Leerkrachten houden in de administratie bij welke leerlingen het lesdoel wel/niet behaald hebben en plannen effectieve interventies in.
Interventies en voorzieningen	Het kind wordt gevolgd in de groep. Onderwijs op groepsniveau passend bij de populatie en schoolambitie met effectief gebruik van de methode, het bieden van voldoende leertijd en differentiatie, het zo nodig herhalen van de klassikale instructie, de kwaliteit van de instructie, het klassenmanagement en hanteren van een leerlingvolgsysteem. Tijdens instructielessen is er naast aandacht voor het lesdoel, ook aandacht voor de herhaling van getalbegrip en automatiseren aan de hand van Met Sprongen Vooruit en Bareka. Tijdens de les observeren welke leerlingen lesdoel niet behaald hebben en dit registreren.
Expertise	Werkgroep instructie Inzet ondersteuningsteam Scholing Met sprongen vooruit
ON 2	Extra ondersteuning door de leerkracht in de groep
Methode/ methodiek	Met behulp van de lesdoelen wordt tijdens de instructielessen geobserveerd welke leerlingen behoefte hebben aan verlengde en verdiepende instructie en voor welke doelen. Op deze manier hebben elke les andere leerlingen een verlengde of verdiepende instructie.
Signalering en monitoring	Signaleren van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften gedurende de les. Afname methodetoetsen en Leerling in Beeld. Gebaseerd op signalering door de leerkracht en toetsing wordt het onderwijsaanbod afgestemd op de specifieke onderwijsbehoefte om de reguliere doelen te behalen.
Interventies en voorzieningen	Extra ondersteuning in de klas door middel van verlengde en verdiepende instructies. De inzet van rekensprint.
Expertise	Werkgroep instructie Inzet ondersteuningsteam Scholing Met sprongen vooruit
ON 3	Specifieke ondersteuning in de groep en buiten de groep

Methode/ methodiek	Door middel van observaties tijdens de instructie les en met behulp van de blokevaluatie, na het doorlopen van het cyclisch proces, en ingezette interventies behaalt de leerling de lesdoelen onvoldoende of bieden de doelen onvoldoende uitdaging
Signalering en monitoring	Bij een achterstand van > 10 maanden (L.I.B) volgt een rekentoets (Bareka) om de hiaten en achterstanden in kaart te brengen.
Interventies en voorzieningen	Op basis van de signalering van de leerkracht en de rekentoets (Bareka) wordt het interventieprogramma opgezet m.b.v. rekensprint onder begeleiding van het zorgteam. Inzet van meesterwerk i.c.m. instructiefimpjes
Expertise	Werkgroep instructie Inzet ondersteuningsteam en externe rekenspecialisten (PPO) Scholing Met sprongen vooruit
ON 4	Extra ondersteuning en aangepaste doelen in of buiten de groep
Methode/ methodiek	Zie bovenstaande methode/methodiek
Signalering en monitoring	De evaluatie van het handelingsplan en observaties van de leerkracht i.c.m. toetsing leiden niet tot de verwachte en gewenste groei en ontwikkeling. Ontwikkeling stagneert en de interventie heeft niet het gewenste effect. Dit kan te wijten zijn aan onderliggende hiaten, cognitieve problematieken en/of andere ondersteuningsbehoeften.
Interventies en voorzieningen	Doelgerichte interventies worden ingepland en uitgevoerd. De interventies kunnen afwijken van de reguliere doelen en het reguliere groepsaanbod. Er wordt een OPP opgesteld.
Expertise	Werkgroep instructie Inzet ondersteuningsteam en externe rekenspecialisten (PPO) Inzet diagnostisch rekenonderzoek

Lezen	
ON 1	Basisaanbod door de leerkracht aan de hele groep
Methode/ methodiek	Taalleerlijnen onderbouw (woordenschat, auditieve oefeningen, voorbereidend leesonderwijs). Veilig leren lezen (groep 3) Leestrainer (Estafette M4 t/m plus). Nieuwsbegrip. Leesactiviteiten (leescafé & duo-lezen)
Signalering en monitoring	Observaties tijdens de les, methodetoetsen, LIB (AVI en DMT). Leerkrachten monitoren naar aanleiding van de taal en leesles welke leerlingen de lesdoelen wel/niet behaald hebben en plannen effectieve interventies in.
Interventies en voorzieningen	Het kind wordt gevolgd in de groep. Onderwijs op groepsniveau passend bij de populatie en schoolambitie met effectief gebruik van de methode, het bieden van voldoende leertijd en differentiatie, het zo nodig herhalen van de klassikale instructie, de kwaliteit van de instructie, het klassenmanagement en hanteren van een leerlingvolgsysteem. Tijdens instructielessen is er naast aandacht voor het leerdoel, ook aandacht voor de herhaling van het fonetisch bewustzijn en aanvankelijk lezen of technisch lezen. Tijdens de les wordt geobserveerd welke leerlingen het leerdoel niet behaald hebben en dit wordt geregistreerd in de administratie.
Expertise	Werkgroep instructie Inzet ondersteuningsteam
ON 2	Extra ondersteuning door de leerkracht in de groep
Methode/ methodiek	In de klas wordt met Veilig en vlot of de leestrainer geoefend op leerjaarniveau. De leerlingen die op dit oefenniveau en hoger zitten doen mee met deze instructie.
Signalering en monitoring	Observaties tijdens de les, methodetoetsen, LIB (AVI). Leerkrachten monitoren naar aanleiding van de taal en leesles welke leerlingen de lesdoelen wel/niet behaald hebben en plannen effectieve interventies in. ! Zodra een leerling in groep 3 uitvalt op een toets onderdeel van Veilig leren lezen (per kern) wordt hier direct een interventie op ingezet voor de volgende kern.
Interventies en voorzieningen	De leerlingen werken zelfstandig met leestrainer op de Chromebook op eigen niveau in de groep. Zij volgen de instructie van het leerjaar waarin zij zitten. Wordt het niveau van het eigen leerjaar nog niet behaald dan volgt deze leerling de instructie van het eigen leerniveau. ! Interventie na uitval op 1 toets onderdeel veilig leren lezen gr. 3 : Extra oefenen op school en thuis m.b.v. het programma Zoem onder begeleiding van de leerkracht. Letters/woorden flitsen en werkbladen/kopie Veilig en vlot oefenen onder begeleiding van ouders.

Expertise	Werkgroep instructie Inzet ondersteuningsteam
ON 3	Specifieke ondersteuning in de groep en buiten de groep
<p>Methode/ methodiek</p> <p>Signalering en monitoring</p> <p>Interventies en voorzieningen</p>	<p>Groep 2 en 3 (met uitloop in groep 4): Preventieve inzet van de methode Bouw. Wij werken twee keer een kwartier op school met de leerlingen buiten de groep en de leerlingen werken twee keer een kwartier thuis. Leestrainer (Estafette) en flitsen (flits 4 online) worden ingezet vanaf groep 4</p> <p>Observaties tijdens de les, methodetoetsen, LIB (AVI en DMT). Leerkrachten monitoren naar aanleiding van de taal en leesles welke leerlingen de lesdoelen wel/niet behaald hebben en plannen effectieve interventies in. Bij een vermoeden van dyslexie of n.a.v. de herfstsignalering wordt BOUW! ingezet. ! Zodra een leerling in groep 3 uitvalt op 2 of meer toets onderdelen (per kern) wordt hier direct een interventie op ingezet voor de volgende kern. Wanneer een leerling 3 keer opeenvolgende een E V score behaald op de DMT wordt de leerling aangemeld voor dyslexie onderzoek.</p> <p>! Interventie na uitval op 2 toets onderdelen veilig leren lezen gr. 3: Extra oefenen op school en thuis m.b.v. het programma Zoem, letters/woorden lezen en hakken en plakken (auditieve oefening) onder begeleiding van de RT'er.</p> <p>Op het moment dat leerlingen vanaf groep 4 het leerjaarniveau nog niet behalen krijgen ze extra instructie buiten de groep m.b.v. de leestrainer (ondersteuningsteam). Een handelingsplan 'Leestrainer'</p>

Expertise	<p>wordt opgesteld, uitgevoerd, geëvalueerd en indien nodig bijgesteld.</p> <p>De onderwijsassistent kan ingezet worden voor extra leesonderwijs. Werkgroep instructie Inzet ondersteuningsteam en externe specialisten PPO/AED Opdidakt voor dyslexiebegeleiding</p>
ON 4	Extra ondersteuning en aangepaste doelen in of buiten de groep
Methode/ methodiek	Zie bovenstaande
Signalering en monitoring	De evaluatie van het handelingsplan en de observaties van de leerkracht en toetsing leiden niet tot de verwachte en gewenste groei en ontwikkeling (3 keer een E V score op de DMT). Dit kan te wijten zijn aan onderliggende hiaten, cognitieve problematieken en/of andere ondersteuningsbehoeften
Interventies en voorzieningen	Werkgroep instructie Inzet ondersteuningsteam en externe specialisten PPO/AED
Expertise	Opdidakt voor diagnostisch onderzoek en dyslexiebegeleiding

Sociale veiligheid, de sociaal emotionele ontwikkeling en gedrag	
ON 1	Basisaanbod door de leerkracht aan de hele groep
Methode/ methodiek	Wij zijn een Kanjer school. In de groepen worden de lessen uit de methode gegeven en aangepast aan de situaties die zich voordoen in de groep.
Signalering en monitoring	Naast observaties in de groep maken wij ook gebruik van Kanvas (Volgsysteem Kanjertraining). De leerkrachten van groep 1 t/m 8 vullen twee keer per jaar de docentenvragenlijst in met als doel een overzicht te krijgen van de gedragingen van leerlingen zoals de leerkracht ze ervaart. Het sociogram wordt ingevuld om inzicht te krijgen in de onderlinge relaties van de leerlingen.
Interventies en voorzieningen	Leerlingen uit de midden en bovenbouw vullen vragenlijsten in, zodat hun welbevinden meetbaar/zichtbaar wordt. De Gouden weken De Zilveren weken Kanjerspellen
Expertise	Er is op school een gedragsspecialist. Alle collega's zijn Kanjer geschoold. De gedateerde geschoolden en nieuwe leerkrachten hebben een (opfris)cursus gehad. Er is een Kanjer coördinator op school.
ON 2	Extra ondersteuning door de leerkracht in de groep

Methode/ methodiek	In de groepen worden de lessen uit de methode van de Kanjertraining gegeven en aangepast aan de situaties die zich voordoen in de groep.
Signalering en monitoring	De sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen is onderdeel van de leerling- en groepsbespreking. Naast observaties in de groep maken wij ook gebruik van Kanvas (Volgsysteem Kanjertraining). -De leerkrachten van groep 1 t/m 8 vullen twee keer per jaar de docentenvragenlijst in met als doel een overzicht te krijgen van de gedragingen van leerlingen zoals de leerkracht ze ervaart. -Het sociogram wordt ingevuld om inzicht te krijgen in de onderlinge relaties van de leerlingen. -Leerlingen uit de midden en bovenbouw vullen vragenlijsten in, zodat hun welbevinden meetbaar/zichtbaar wordt.
Interventies en voorzieningen	Nadat de lijsten zijn ingevuld (groep 1 t/m groep 4 door de leerkracht en groep 5 t/m groep 8 door de leerkracht en de leerlingen) komt er een groepsoverzicht. De kleurtjes geven aan of er een risico leerling is. Vanuit de Kanjertraining methode kan er een keuze gemaakt worden in aanbod dat aansluit bij het risico.
Expertise	Op verschillende niveaus kan er ondersteuning plaatsvinden, preventief, curatief, individueel of met de groep. Deze ondersteuning vindt plaats door de leerkracht. Er is op school een gedragsspecialist. Alle collega's zijn Kanjer geschoold.
ON 3	Specifieke ondersteuning in de groep en buiten de groep
Methode/ methodiek	Kanjer Kanvas leerlingvolgsysteem Gedragsprotocol Dukdalf
Signalering en monitoring	Observaties en kind gesprekken. Kanvas Leerlingvolgsysteem (zie boven)
Interventies en voorzieningen	Er wordt een handelingsplan opgesteld en uitgevoerd in samenwerking met leerkracht, leerling, ouders, IB en/of gedragsspecialist. Het gedragsprotocol kan worden ingezet.
Expertise	AED voor advies Gedragsspecialist Kanjers coördinator
ON 4	Extra ondersteuning en aangepaste doelen in of buiten de groep
Methode/ methodiek	Kanjer Kanvas leerlingvolgsysteem Gedragsprotocol Dukdalf

<p>Signalering en monitoring</p>	<p>Uit de evaluatie van het handelingsplan en de observaties van de leerkracht blijkt dat het handelingsplan niet leidt tot de gewenste gedragsverandering.</p>
<p>Interventies en voorzieningen</p>	<p>Als de geboden ondersteuning in de groep niet voldoende is en er is behoefte om breder te kijken, wordt de PPO-adviseur geraadpleegd voor advies. Met toestemming en medewerking van ouders kan er besloten worden inzet van het expertteam aan te vragen.</p> <p>Ondersteuningsmogelijkheden vanuit het expertteam zijn o.a. impulsklas en begeleiding vanuit de AED, ondersteuning door 1801, begeleiding door PIT (preventief interventieteam)</p> <p>De ondersteuning kan op verschillende niveaus worden ingezet, van directe leerlingbegeleiding tot advisering op schoolniveau.</p>
<p>Expertise</p>	<p>Gedragsspecialist PPO-adviseur AED 1801 PIT</p>

Ondersteuningsmogelijkheden voor leerlingen die meer- of hoogbegaafd zijn

ON 1	Basisaanbod door de leerkracht aan de hele groep
Methode/ methodiek	Binnen de methodes die worden gebruikt worden de aanpassingen gedaan die de methode geeft als suggestie voor de leerling die meer aankan. De leerling maakt minder van de basisstof en gaat verrijken/verdiepen. (Meesterwerk rekenen, pluswerk taal en spelling Veilig Leren lezen zon programma zijn de verrijkingsmaterialen vanuit de methodes). Blink en nieuwsbegrip kunnen ook worden ingesteld op verrijking.
Signalering en monitoring	De methodetoetsen worden formatief ingezet, zodat inzichtelijk wordt welke onderdelen al beheerst worden.
Interventies en voorzieningen	Het basisaanbod kan door het vooraf afnemen van de toetsen compacter worden, waardoor er tijd vrij komt voor verrijking en verdieping.
Expertise	Leerkracht HB-werkgroep
ON 2	Extra ondersteuning door de leerkracht in de groep
Methode/ methodiek	Meesterwerk (rekenen) met instructiefimpjes, Pluswerk (taal en spelling) en Zon VLL zijn de verrijkingsmaterialen vanuit de methodes. Blink en nieuwsbegrip op verrijkingsniveau.
Signalering en monitoring	De leerkracht observeert en controleert het werk. De methodetoetsen van de basisstof worden afgenomen in de groep.
Interventies en voorzieningen	Leerlingen kunnen de mogelijkheid krijgen om groep doorbroken samen te werken.
Expertise	HB-werkgroep ICT-coördinator Ondersteuner (RT'er)
ON 3	Specifieke ondersteuning in de groep en buiten de groep
Methode/ methodiek	De DHH lijst is een optie die door de HB-werkgroep Kring Merenwijk/Leiden-Noord onderzocht wordt. De omschrijving van de methodiek volgt. Dit is in ontwikkeling.
Signalering en monitoring	De werkgroep HB van de Dukdalf ontwikkelt nu een plan hoe de leerling gesignaleerd en gemonitord gaat worden in samenwerking met de HB-werkgroep Kring Merenwijk/Leiden-Noord.
Interventies en voorzieningen	Voor leerlingen waarbij de methode materialen voor verrijking en verdieping niet voldoende zijn om aan te sluiten bij de ontwikkelingsvoorsprong van de leerling is de aanpak in ontwikkeling door de werkgroep HB van de Dukdalf in samenwerking met de werkgroep HB Kring Merenwijk\Leiden-Noord
Expertise	HB-werkgroep ICT-coördinator

ON 4	Extra ondersteuning en aangepaste doelen in of buiten de groep
Methode/ methodiek	
Signalering en monitoring	IQ boven de 130 (2% van alle leerlingen)
Interventies en voorzieningen	Als de geboden ondersteuning in de groep niet voldoende is en er is behoefte om breder te kijken, wordt de PPO-adviseur geraadpleegd voor advies. Met toestemming en medewerking van ouders kan er besloten worden inzet van het expertteam aan te vragen.
Expertise	Ondersteuningsmogelijkheden vanuit het expertteam zijn o.a. begeleiding vanuit de AED, ondersteuning door 1801. De ondersteuning kan op verschillende niveaus worden ingezet, van directe leerlingbegeleiding tot advisering op schoolniveau. Binnen PPO Leiden zijn expertteams die wij kunnen vragen voor advies en consultatie.

Ondersteuningsmogelijkheden voor leerlingen met taal-spraakproblemen	
ON 1	Basisaanbod door de leerkracht aan de hele groep
Methode/ methodiek	<i>Zie beschrijving basisaanbod ondersteuningsmogelijkheden Rekenen, lezen, spelling en Sociale veiligheid, de sociaal emotionele ontwikkeling en gedrag</i>
Signalering en monitoring	In groep 2 worden alle kinderen rond hun 5de jaar (na toestemming van ouders) gescreend door de logopediste van 1801. Het resultaat van de screening wordt besproken met de school en de ouders.
Interventies en voorzieningen	Mocht het resultaat aanleiding geven tot een vervolg, bestaat de mogelijkheid om door te verwijzen naar een vrijgevestigde logopediste. Ouders moeten hiertoe zelf actie ondernemen.
Expertise	Logopedist 1801
ON 2	Extra ondersteuning door de leerkracht in de groep
Methode/ methodiek	<i>Zie beschrijving basisaanbod ondersteuningsmogelijkheden Rekenen, lezen, spelling en Sociale veiligheid, de sociaal emotionele ontwikkeling en gedrag</i>
Signalering en monitoring	Wanneer de leerling uitvalt op de taalmethode toetsen, maar ook door observaties van taalgebruik- en begrip in de groep signaleren en monitoren wij de taalspraakvaardigheid.
Interventies en voorzieningen	De leerling krijgt extra instructie aan de instructietafel, waarbij de nadruk ligt op het aanbieden van taal. Er kan gebruik worden gemaakt van pictogrammen en gebaren om de lesstof visueel te maken.
Expertise	

	Indien de school vragen heeft t.a.v. de begeleiding van leerlingen met een spraaktaalproblematiek, kan er gebruik gemaakt worden van de expertise vanuit het samenwerkingsverband PPO-regio Leiden.
ON 3	Specifieke ondersteuning in de groep en buiten de groep
Methode/ methodiek	<i>Zie beschrijving basisaanbod ondersteuningsmogelijkheden Rekenen, lezen, spelling en Sociale veiligheid, de sociaal emotionele ontwikkeling en gedrag met verlengde instructie aan de instructietafel.</i>
Signalering en monitoring	Er wordt een observatie in de groep door Auris aangevraagd door de leerkracht. De ondersteuningsbehoeften worden vastgelegd in het individuele handelingsplan met daarna gekoppelde doelen.
Interventies en voorzieningen	Indien de school vragen heeft t.a.v. de begeleiding van leerlingen met een spraaktaalproblematiek, kan er gebruik gemaakt worden van de expertise vanuit het samenwerkingsverband PPO-regio Leiden. De adviezen van Auris worden verwerkt in de onderwijsbehoeften van het kind. Indien nodig wordt er een OPP opgesteld die 2 keer per jaar geëvalueerd wordt.
Expertise	Wij werken samen met Auris . Indien een leerling daarvoor in aanmerking komt, kunnen wij een Consult en Advies aanvragen voor de leerkracht.
ON 4	Extra ondersteuning en aangepaste doelen in of buiten de groep
Methode/ methodiek	
Signalering en monitoring	Wanneer er na een Consultatie & advies van Auris meer ondersteuning nodig is, kan er een arrangement worden aangevraagd. De Commissie van Onderzoek van Auris (CvO) onderzoekt dan of de leerling in aanmerking komt voor een ondersteuningsarrangement in het regulier onderwijs of een onderwijsarrangement op een school van Auris.
Interventies en voorzieningen	Bij een ondersteuningsarrangement blijft de leerling op de reguliere basisschool. Zo kan de leerling de lessen gewoon blijven volgen en krijgen de leraar en leerling extra ondersteuning vanuit Auris, bijvoorbeeld in de vorm van voorbereidende begeleiding op lezen en taal. De begeleiding kan ook plaatsvinden in de vorm van co-teaching. De medewerker van Auris werkt dan samen met de leerkracht van de reguliere school in de klas. Hij of zij traint de leerkracht in hoe deze het beste kan omgaan met de beperking van een leerling. Bij een onderwijsarrangement is er een plaatsing op een school van Auris (<i>cluster 4</i>) Vooraf worden afspraken gemaakt over hoe de ondersteuning eruit komt te zien. Deze afspraken maakt Auris met de school, de leerling en de ouders. Deze worden vastgelegd in een ondersteuningsdocument (OD). Elk jaar wordt de voortgang van de leerling geëvalueerd en wordt gekeken of er nog begeleiding

Expertise	<p>nodig is vanuit Auris. Deze afspraken die staan in het OD zijn onderdeel van het OPP.</p> <p>Auris PPO Schoolarts Logopedist</p>
-----------	---

Ondersteuningsmogelijkheden voor anders-/meertalige leerlingen	
ON 1	<p>Basisaanbod door de leerkracht aan de hele groep</p> <p><i>Zie beschrijving basisaanbod ondersteuningsmogelijkheden Rekenen, lezen, spelling en Sociale veiligheid, de sociaal emotionele ontwikkeling en gedrag.</i></p> <p>Binnen de Dukdalf hanteren wij de volgende instoomafspraken: Kinderen t/m 5 jaar kunnen gelijk bij ons op school instromen. Kinderen vanaf 6 jaar gaan eerst naar een ITK (internationale taalklas) om zich de Nederlandse taal eigen te maken. Bij voldoende beheersing kan de leerling bij ons op school het onderwijs voortzetten.</p>
ON 2	<p>Extra ondersteuning door de leerkracht in de groep</p> <p><i>Zie beschrijving basisaanbod ondersteuningsmogelijkheden Rekenen, lezen, spelling en Sociale veiligheid, de sociaal emotionele ontwikkeling en gedrag.</i></p> <p>Methode toetsen Plezier in Taal en observaties in de groep tijdens het werk en ook tijdens de vrije situaties.</p> <p>Extra begeleiding en instructie aan de instructietafel. Werken met pictogrammen en gebaren om de lesstof visueel te maken. Pre teaching van de woorden uit de methode taal, begrijpend lezen en de zaakvakken.</p> <p>Intern begeleider Ondersteuner NT2</p>
ON 3	<p>Specifieke ondersteuning in de groep en buiten de groep</p> <p>Onderbouw: <i>BAK (Basiswoordenlijst Amsterdamse Kleuters) Dit zijn 3000 woorden, 2000 basiswoorden en 1000 uitbreidingswoorden zowel alfabetisch als thematisch gerangschikt.</i> <i>Zien is Snappen met veel auditieve oefeningen.</i></p> <p>Midden-en bovenbouw: <i>De woorden uit Plezier in taal, nieuwsbegrip, Blink en Getal in Ruimte Junior worden behandeld.</i></p> <p>Begrip van instructies, methodetoetsen en observaties. De aanpak wordt verwerkt in een handelingsplan en worden na een periode van 8 weken geëvalueerd.</p> <p>De leerlingen van de onderbouw die starten op de Dukdalf met Nederlands als tweede taal, worden vanaf de start gemonitord. Op het moment dat de leerkracht ziet dat extra ondersteuning nodig is op het gebied van de</p>

Expertise	<p>Taalverwerving gaat de collega een gesprek inplannen met de Intern begeleiders. De intern begeleider komt observeren in de groep en er wordt een plan opgesteld voor extra ondersteuning/begeleiding passend bij de onderwijsbehoeften. De ondersteuning wordt veelal in een kleine groep buiten de groep geboden en richt zich vooral op de woordenschat. Het aanbod wordt gekoppeld aan het thema dat in de groep aan de orde is. In groep 3 richt de ondersteuning voor NT2 leerlingen zich vooral op pré-teaching van de leerstof van Veilig Leren Lezen en de rekentaal van Getal en Ruimte Junior.</p> <p>De leerlingen van de midden- en bovenbouw krijgen pre teaching buiten de groep wanneer blijkt dat pre teaching van de leerstof van Plezier in taal, nieuwsbegrip, Blink en Getal in Ruimte Junior in de groep niet het gewenste effect heeft gehad.</p> <p>Intern begeleider Ondersteuner NT2 Taalwerkgroep</p>
ON 4	Extra ondersteuning en aangepaste doelen in of buiten de groep
Methode/ methodiek	
Signalering en monitoring	Evaluatie van het individuele handelingsplan
Interventies en voorzieningen	Wanneer met de extra ondersteuning niet de gewenste doelen zijn behaald, verwijzen wij de leerling door naar externen voor specialistische ondersteuning, adviezen en/of verder onderzoek.
Expertise	Binnen Leiden zijn er het expertisecentrum van de ITK's en de Vliegende Brigade die wij kunnen vragen voor advies en consultatie. Auris Logopedist

Ondersteuningsmogelijkheden voor leerlingen met fysieke of medische problemen Aanvullende documentatie: protocol voor medische handelingen en medicijnverstrekking op scholen	
ON 1	Basisaanbod door de leerkracht aan de hele groep
	<p><i>Zie beschrijving basisaanbod ondersteuningsmogelijkheden Rekenen, lezen, spelling en Sociale veiligheid, de sociaal emotionele ontwikkeling en gedrag.</i></p> <p>Het kind moet zindelijk zijn op de basisschool en zelfstandig naar het toilet kunnen gaan. De jeugdarts/jeugdverpleegkundige en/of het consultatiebureau worden hierbij betrokken wanneer dit niet het geval is.</p> <p>Binnen PROO hanteren wij het volgende protocol: Protocol medische handelingen en medicijnverstrekking op scholen def 20210526.docx (sharepoint.com)</p> <p>Volgens het protocol volgen wij de wet BIG. Een uitzondering hierop is indien er sprake is van een noodsituatie dan geldt de wet BIG niet. Iedere burger</p>

	<p>wordt dan geacht te helpen naar beste weten en kunnen. Dit geldt ook voor bijvoorbeeld het toedienen van de Epipen. Dit is een levensreddende handeling en iedereen wordt geacht dit uit te voeren.</p> <p>Ouders blijven in geval van medicijnverstrekking eindverantwoordelijke.</p>
ON 2	Extra ondersteuning door de leerkracht in de groep
Methode/ methodiek	Leerlingen waarbij een kortdurend medicijn noodzakelijk is, waarvoor de wet BIG niet geldt. Dit gaat op verzoek van ouders. Schriftelijke toestemming kan hierbij vereist zijn (zie protocol voor medische handelingen en medicijnverstrekking op scholen).
Signalering en monitoring	De medische gegevens van de leerling worden opgeslagen in het kind dossier (allergieën, bril, medische diagnoses enz.)
Interventies en voorzieningen	Paracetamol, Azaron, jodium, hoestdrank enz.
Expertise	BHV'ers Huisarts (op loopafstand aanwezig) EHBO'ers
ON 3	Specifieke ondersteuning in de groep en buiten de groep
Methode/ methodiek	Leerlingen waarbij een langdurig medicijngebruik noodzakelijk is, waarvoor de wet BIG niet geldt.
Signalering en monitoring	De medische gegevens van de leerling worden opgeslagen in het kind dossier.
Interventies en voorzieningen	Astmamedicatie, ADHD-medicatie e.d. (zie protocol voor medische handelingen en medicijnverstrekking op scholen)
Expertise	Huisarts (op loopafstand aanwezig) EHBO'ers BHV'ers
ON 4	Extra ondersteuning en aangepaste doelen in of buiten de groep
Methode/ methodiek	Leerlingen waarbij een langdurig medicijngebruik noodzakelijk is, waarvoor de wet BIG geldt.
Signalering en monitoring	De medische gegevens van de leerling worden opgeslagen in het kind dossier.
Interventies en voorzieningen	Het geven van injecties, het toedienen van sondevoeding e.d. (zie protocol voor medische handelingen en medicijnverstrekking op scholen)
Expertise	Wij hebben geen bijzondere voorzieningen. In overleg met externen en ouders kunnen er eventueel spullen worden geleend of aangeschaft. Denk hierbij aan meubilair. Bijvoorbeeld aan een aangepaste tafel of stoel. Er is geen lift aanwezig, voor motorisch beperkte leerlingen zal het onderwijs op de benedenverdieping georganiseerd moeten worden.

	Wij zijn voorzichtig met omgang met medicatie en we zijn daar niet voor opgeleid en hebben ook geen expertise op dat gebied binnen de school. Binnen PPO Leiden zijn expertteams die wij kunnen vragen voor advies en consultatie.
--	--

Ondersteuningsmogelijkheden voor leerlingen met een auditieve of visuele functiebeperking	
ON 1	Basisaanbod door de leerkracht aan de hele groep
	<i>Zie beschrijving basisaanbod ondersteuningsmogelijkheden Rekenen, lezen, spelling en Sociale veiligheid, de sociaal emotionele ontwikkeling en gedrag.</i>
ON 2	Extra ondersteuning door de leerkracht in de groep
Methode/ methodiek Signalering en monitoring Interventies en voorzieningen Expertise	Het kind heeft kortdurend een visuele aanpassing nodig.
ON 3	Specifieke ondersteuning in de groep en buiten de groep
Methode/ methodiek Signalering en monitoring Interventies en voorzieningen Expertise	
ON 4	Extra ondersteuning en aangepaste doelen in of buiten de groep
	<p>Bij aanmelding van een leerling met een visuele beperking gaat de school (directeur en IB'er) met de ouders in gesprek om de mogelijkheden om de leerling te plaatsen te beoordelen.</p> <p>Hierbij wordt gekeken naar de aard van de visuele beperking en naar de mogelijkheden en de beperkingen van de school. In de overweging wordt gekeken naar de ondersteuningsvraag van de leerling en welke invloed dit heeft op meerdere factoren, zoals het gebouw, de pleinen, de</p>

Expertise	<p>groepssamenstelling en groepsgrootte, het welzijn en de veiligheid van de leerling en de andere leerlingen.</p> <p>Over het algemeen wordt een leerling met een visuele beperking al begeleid door Visio (cluster 1-instituut voor blinden en slechtzienden). Een AB'er van Visio zal betrokken zijn bij het proces van de aanmelding en de plaatsing van de visueel beperkte leerling.</p> <p>Na plaatsing worden de leerling, de ouders en de school begeleid door de AB'er van Visio. Er wordt een begeleidingsplan opgesteld en de school ontvangt, na een aanvraag te hebben ingediend, een leerlinggebonden budget vanuit cluster 1.</p> <p>De AB'er bezoekt de leerling en de school één keer in de 6 à 8 weken. Er vindt een overleg plaats met de leerkracht, ouders en AB'er en IB'er. Het OPP (begeleidingsplan) wordt 2 keer per jaar geëvalueerd en bijgesteld.</p> <p>oogarts jeugdarts/jeugdverpleegkundige</p> <p>Wij kunnen gebruik maken van de externe expertise van diverse instanties zoals Auris en Visio voor consultatie en advies. Binnen PPO Leiden zijn expertteams die wij kunnen vragen voor advies en consultatie.</p>
-----------	---

Ondersteuningsmogelijkheden voor leerlingen met motorische problemen	
ON 1	Basisaanbod door de leerkracht aan de hele groep
Methode/ methodiek	<p>Fijne motoriek Pennenstreken groep 3 t/m 8 Schrijfatelier voor groep 1 en 2 De schriftelijke verwerking vanuit de methodes die wij gebruiken</p> <p>Grove motoriek De gymlessen worden gegeven volgens het Vakwerkplan grove motoriek</p>
Signalering en monitoring	<p>Methodeobservaties in de groep m.b.t. schrijfhouding en lettervorm. Observaties in de gymzaal/speelzaal Observaties in de groep en tijdens het buitenspelen.</p>
Interventies en voorzieningen	In groep 1 en 2 krijgen de leerlingen motorieklessen a.d.h.v. de methode schrijfatelier buiten de groep.
Expertise	IB/ondersteuners.
ON 2	Extra ondersteuning door de leerkracht in de groep
Methode/ methodiek	<p>Fijne motoriek Pennenstreken groep 3 t/m 8 Schrijfatelier voor groep 1 en 2 De schriftelijke verwerking vanuit de methodes die wij gebruiken</p> <p>Grove motoriek De gymlessen worden gegeven volgens het Vakwerkplan grove motoriek.</p>

Signalering en monitoring	Het basisdocument en Basislessen bewegingsonderwijs met leerlijnen Fijne motoriek. De observaties in de groep/analyses van het schrijfwerk laten zien dat de leerling meer inoefening nodig heeft. Grove motoriek De leerling krijgt tijdens de gymles extra instructie bij het onderdeel wat nog lastig is. Indien nodig observeert de stamgroepleerkracht de gymles en bespreekt dit met de gymdocent.
Interventies en voorzieningen	Fijne motoriek. Er wordt gekeken naar het schrijfgerei en indien noodzakelijk aangepast. De leerling gaat doelgericht oefenen met de hiaten die vanuit de observaties naar voren zijn gekomen, zowel in de groep (aan de instructietafel met verlengde instructie) als thuis. Grove motoriek Indien nodig observeert de stamgroepleerkracht de gymles en bespreekt dit met de gymdocent. Samen maken zij een plan van aanpak.
Expertise	IB/ondersteuner gymdocent
ON 3	Specifieke ondersteuning in de groep en buiten de groep
Methode/ methodiek	Fijne motoriek Pennenstreken groep 3 t/m 8 Schrijfatelier voor groep 1 en 2 De schriftelijke verwerking vanuit de methodes die wij gebruiken Grove motoriek De gymlessen worden gegeven volgens het Vakwerkplan grove motoriek. Het basisdocument en Basislessen bewegingsonderwijs met leerlijnen
Signalering en monitoring	Fijne motoriek. De observaties in de groep/analyses van het schrijfwerk laten zien dat de leerling de extra inoefening niet het gewenste effect heeft. Grove motoriek De leerling krijgt tijdens de gymles extra instructie bij het onderdeel wat nog lastig is. Indien nodig observeert de stamgroepleerkracht de gymles en bespreekt dit met de gymdocent.
Interventies en voorzieningen	De leerling wordt (door ouders) aangemeld bij fysiopraktijk Zwanezijde, waar de Dukdalf een samenwerkingsverband mee heeft vanaf januari. 2024. De leerling gaat 1 keer per week een half uur naar de fysio in school.
Expertise	Fysiotherapeut Gymdocent IB/ondersteuner
ON 4	Extra ondersteuning en aangepaste doelen in of buiten de groep
	Wanneer de ondersteuning in school in samenwerking met de fysiotherapie niet het gewenste effect heeft, kunnen wij binnen PPO-expertteams vragen voor advies en consultatie.

Grenzen aan de ondersteuning

Wij doen ons best om zoveel mogelijk onderwijs en ondersteuning op maat te bieden. Desondanks zijn er grenzen aan de ondersteuning die wij kinderen op onze school kunnen bieden. Doorgaans gaat het hierbij om leerlingen die door hun onderwijsbehoefte aangewezen zijn op onderwijs in kleine klassen of in de lessen dagelijks individuele begeleiding nodig hebben.

We kijken naar ieder individueel kind; per leerling en per situatie wordt zorgvuldig gekeken of de school een passende onderwijsplek kan bieden. De volgende factoren kunnen de grenzen aan de ondersteuning van de school bepalen:

- *Veiligheid/welbevinden van de leerling zelf, medeleerlingen en de leerkracht*
Wij vinden het belangrijk dat de leerling geen gevaar levert voor zichzelf of anderen in de klas en de leerkracht. De veiligheid van de groep als geheel staat voorop.
- *Mate van zelfredzaamheid*
In een groep is voortdurende individuele begeleiding niet mogelijk. Het is daarom belangrijk dat de leerling zelfstandig kan functioneren.
- *Zindelijkheid*
Elk kind moet zindelijk zijn, tenzij er sprake is van een bepaalde handicap. In het laatste geval overleggen we met ouders over de mogelijkheden.
- *Mate van leerbaarheid*
Wanneer een leerling op meerdere vakgebieden een eigen ontwikkelingslijn volgt, gecombineerd met een specifieke behoefte voor pedagogische ondersteuning vanwege sociaal-emotionele problematiek, dan kunnen wij als school niet altijd voldoende bijdragen aan een voor de leerling optimale ontwikkeling.
- *Mate van fysieke en/of medische verzorging*
Leerkrachten hebben niet altijd voldoende kennis, vaardigheden en/of tijd om leerlingen te ondersteunen bij specifieke medische handelingen of fysieke verzorging. Zij mogen dit ook weigeren. Samen met ouders kan wel worden gekeken of er externe hulp kan worden ingezet.
- *Kwaliteit en kwantiteit van het onderwijs dat mogelijk is*
Het kan zo zijn dat de samenstelling van de groep zodanig complex is (pedagogisch en/of didactisch) dat een leerling met specifieke onderwijsbehoeften daar geen passende plek vindt. Het waarborgen van een veilig en prettig leerklimaat voor alle leerlingen staat voorop; het kan daardoor zijn dat het belang van de groep voor het individuele belang gaat. Daarnaast wordt ook gekeken naar de verhouding tussen verzorging/behandeling enerzijds, en onderwijs anderzijds. Wanneer leerlingen in verhouding meer behoefte hebben aan een aanpak waar niet het onderwijs, maar de aanpak van gedrag of gezondheid voorop staat, kan een andere onderwijsplek meer passend zijn voor de leerling.
- *Benodigde materiele ondersteuning/hulpmiddelen*
Voor specifieke ondersteuning aan leerlingen kunnen specifieke materiele hulpmiddelen nodig zijn die de school niet ter beschikking heeft. Bij kinderen met ernstige auditieve, visuele of lichamelijke beperkingen kan de school onvoldoende toegerust zijn om deze kinderen te ondersteunen.
- *Vertrouwensband school en thuis*
In sommige gevallen kan de vertrouwensband tussen school en thuis, na meerdere herstelproeven, dusdanig verstoord zijn, dan dit de ontwikkeling van het kind in de weg zit en het kind beter tot zijn/haar recht komt op een andere school.

Als een leerling meer of andere ondersteuning nodig heeft dan onze school kan bieden, dan wordt er samen met ouders gezocht naar een passende plek op een andere reguliere school of school voor speciaal onderwijs. Het samenwerkingsverband PPO Regio Leiden ondersteunt indien nodig bij het vinden van een passende school die de juiste ondersteuning kan bieden.

Procedure bij terugplaatsing vanuit een speciale onderwijssetting (SO-SBO) naar de Dukdalf

Ouders kunnen op advies van de Speciaal (Basis) Onderwijsschool hun kind aanmelden bij een reguliere basisschool. Meestal heeft het kind dan geen indicatie meer voor een arrangement op de S(B)O school.

De Dukdalf volgt voor een dergelijke terugplaatsing de volgende procedure:

- Ouders hebben een oriënterend gesprek met de directeur en Ib'er.
- De Ib'er van de Dukdalf vraagt informatie en het (digitaal) leerling dossier op bij de huidige school.
- De Ib'er doet een observatie en kan eventueel aanvullende toetsen afnemen.
- De ondersteuningsbehoefte wordt in kaart gebracht.
- De gegevens en informatie uit het dossier worden besproken binnen het schoolondersteuningsteam en/of in het bouwoverleg. De vraag die ter tafel ligt is: "Kunnen wij deze leerling, met deze ondersteuningsbehoefte een veilige plek bieden en inschatten dat hij/zij zich verder kan ontwikkelen binnen een stamgroep? Welke groep is passend zowel qua groepssamenstelling, ontwikkelingsniveau als ook sociaal-emotionele samenstelling? "
- Na het overleg, rekening houdend met de overwegingen en het advies vanuit het (schoolondersteuning) teamoverleg en de IB'er, neemt de directeur een besluit over het al dan niet kunnen plaatsen van de leerling.
- In het geval er twijfels zijn over een plaatsing of als de school geen passende plek kan bieden, kan in samenwerking met de onderwijspecialist van PPO Leiden een plaatsingstafel bijeen geroepen worden (zie info PPO).

Procedure bij zij-instroom op de Dukdalf

Bij leerlingen die in de loop van hun schoolcarrière aangemeld worden bij De Dukdalf en extra ondersteuning nodig hebben, wordt dezelfde procedure gevolgd als hierboven beschreven.

Daarnaast zal er bij elke eventuele plaatsing op de Dukdalf gekeken worden naar de actuele groepsgröße. Wij hebben het streven om een groepsgröße van maximaal 25 leerlingen aan te houden met in bijzondere gevallen de uitwijkmogelijkheid tot maximaal 28 leerlingen per groep.

Ambities

Wij zijn een dynamische school. Op onderwijskundig- en op organisatorisch gebied blijven wij ons ontwikkelen. We kijken naar de ontwikkelingen om ons heen: op andere scholen in de buurt, in Nederland maar ook naar de onderwijsontwikkelingen wereldwijd. Wat past er bij ons en waar voelen wij ons prettig bij.

Op school zijn alle leerkrachten en ondersteunend personeel ingedeeld in een aantal werkgroepen die zich bezighouden met de schoolontwikkeling. De werkgroepen zijn in 2023-2024:

- Wereldoriëntatie
- Recht doen aan de behoefte van de leerling (o.a. HB)
- Visie van de school
- Teamcultuur
- Instructie

De werkgroep is een langdurige vorm van samenwerkend leren rond de leervragen die spelen in de school. De werkgroep komt als een vaste groep op regelmatige basis bijeen. Er is een regelmatige

terugkoppeling naar het team. Door het werken met de werkgroepen willen we ons team verder professionaliseren.

Ook op het gebied van de ondersteuning stellen wij jaarlijks ambities op.

De hieronder geformuleerde ambities voor de ondersteuning voor de komende 4 jaar staan in willekeurige volgorde.

- Het implementeren van compenserende software (Alinea) voor leerlingen met dyslexie
- De ondersteuning van leerlingen met spellingproblemen verder vormgeven door de inzet van de methode Taal in Blokjes en tevens de transfer van het gebruik van TiB in de groep realiseren.
- Onderzoeken hoe de ondersteuning (buiten de groep) door een andere werkwijze en groepeeringsvorm, zo effectief mogelijk geboden kan worden. Hierin rekening houdend met het lerarentekort, uitval van leerkrachten en RT-ers die voor de groep moeten.
- Het schrijfonderwijs in de onder- en middenbouw een nieuwe impuls geven, door schrijfobservaties te doen en extra ondersteuning te bieden bij het begeleiden van het schrijfonderwijs.
- Een samenwerkingsverband aangaan met fysiotherapiepraktijk Zwanezijde met fysio (fijne motoriek) in de school.
- Het verder vormgeven van het onderwijs aan meerbegaafde leerlingen (Visie van team verder uitwerken naar de praktijk). De DHH lijst is een optie die door de HB-werkgroep Kring Merenwijk/Leiden- Noord onderzocht wordt. De omschrijving van de methodiek volgt. Dit is in ontwikkeling.
- Het afnemen van Barekatoetsen en verwerking van de resultaten in het programma rekensprint verder ontwikkelen, zodat er door meer leerlingen geprofiteerd kan worden van een persoonlijk automatiseringsprogramma voor rekenen.